

KOMISJA LITUANISTYCZNA PRZY KOMITECIE NAUK HISTORYCZNYCH
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ROCZNIK LITUANISTYCZNY

TOM 2
ROK 2016

INSTYTUT HISTORII POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ROCZNIK LITUANISTYCZNY

**TOM 2
ROK 2016**

Pismo wydawane i współfinansowane przez
Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk
Instytut Historii Prawa Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego
Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego

KOMISJA LITUANISTYCZNA PRZY KOMITECIE NAUK HISTORYCZNYCH
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ROCZNIK LITUANISTYCZNY

TOM 2
ROK 2016

INSTYTUT HISTORII POLSKIEJ AKADEMII NAUK
WARSZAWA 2016

REDAKCJA

Urszula Augustyniak, Henryk Lulewicz, Jakub Niedźwiedź, Wioletta Pawlikowska-Butterwick (sekretarz redakcji), Andrzej Rachuba, Andrzej Zakrzewski (redaktor)

RADA NAUKOWA

Richard Butterwick-Pawlikowski (Londyn, Wielka Brytania / Warszawa, Polska), Marek Ferenc (Kraków, Polska), David Frick (Berkeley, USA), Karin Friedrich (Aberdeen, Wielka Brytania), Robert Frost (Aberdeen, Wielka Brytania), Zigmantas Kiaupa (Wilno, Litwa), Margarita Korzo (Moskwa, Rosja), Rimvydas Petrauskas (Wilno, Litwa), Krzysztof Pietkiewicz (Poznań, Polska), Andrej Radaman (Mińsk, Białoruś), Natalia Starczenko (Kijów, Ukraina), Henryk Wisner (przewodniczący, Warszawa, Polska)

RECENZENCI

Marceli Antoniewicz (Częstochowa), Katarzyna Błachowska (Warszawa), Grzegorz Błaszczyk (Poznań), Almut Bues (Warszawa), Anna Czyż (Warszawa), Henryk Gapski (Lublin), Sławomir Gawlas (Warszawa), Andrzej Gil (Lublin), Liudas Jovaiša (Wilno), Vaida Kamuntavičienė (Kowno), Jūratė Kiaupienė (Wilno), Hubert Łaskiewicz (Lublin), Andrej Macuk (Mińsk), Marian Mikołajczyk (Katowice), Adam Moniuszko (Warszawa), Zbigniew Naworski (Toruń), Mathias Niendorf (Greifswald), Alvydas Nikžentaitis (Wilno), Gintautas Sliesoriūnas (Wilno), Andrzej Stroynowski (Częstochowa), Bogumił Szady (Lublin/Warszawa), Jan Tęgowski (Białystok), Jerzy Urwanowicz (Białystok)

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
Rynek Starego Miasta 29/31
00-272 Warszawa
tel. (48 22) 831 02 61, fax (48 22) 831 36 42
e-mail: roczniklituanistyczny@ihpan.edu.pl
<http://www.rl-ihpan.edu.pl>

Czasopismo recenzowane

Wersja elektroniczna jest wersją referencyjną czasopisma

Tomy w formacie pdf znajdują się na stronie internetowej: <http://www.rl-ihpan.edu.pl>

e-ISSN 2450-8454

p-ISSN 2450-8446

© Copyright by Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2016

Publikacja dotowana ze środków publicznych
Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Redakcja językowa
Katarzyna A. Chmielewska

Druk i oprawa: Fabryka Druku

Spis treści

STUDIA

- S.C. Rowell**, War and Piety in the Grand Duchy of Lithuania in the Late Middle Ages. 7
Karas ir dievobaimingumo išraiškos Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje vėlyvesniais viduramžiais 19
- Wojciech Budzisz**, Spadkobiercy wojewody wileńskiego Dowgirda 23
Heirs of Dowgird, Palatine of Vilnius 43
- Andrea Mariani**, Duszpasterstwo jezuitów nieświeskich w XVII–XVIII wieku. Między ideałem potrydenckim a lokalnymi uwarunkowaniami 47
The pastoral activity of the Jesuits in Nieśwież in the seventeenth and eighteenth centuries: Between the Council of Trent and local conditions 86
- Hanna Paulouskaya**, O czym milczą kroniki klasztorów grodzieńskich (II połowa XVII–XVIII wiek). 93
What do Grodno monastery chronicles keep silent about? (Second half of the seventeenth and the eighteenth century). 104
- Tomasz Szwaciński**, Tumult wileński 1755 roku i jego reperkusje 107
A bloody incident in Wilno (1755) and its repercussions. 125
- Monika Jusupović**, Uczestnicy sejmików kowieńskich w czasach Augusta III i Stanisława Augusta Poniatowskiego – teoria i praktyka 127
Participants in Kowno sejmiki in the times of Augustus III and Stanisław II Augustus: Theory and praxis 141
- Jonas Drungilas**, Szukając przodków. Poszukiwanie rodowodu przez podkomorzego żmudzkiego Jakuba Ignacego Nagórskiego w II połowie XVIII wieku 143
Searching for ancestors: The search for the genesis of his family by the chamberlain of Samogitia Jakub Ignacy Nagórski in the second half of the eighteenth century 161

HISTORIOGRAFIA

- Mathias Niendorf**, Wielkie Księstwo Litewskie w historiografii niemieckiej. Podstawy, prace, perspektywy 167
The Grand Duchy of Lithuania in German historiography: Backgrounds, works, perspectives 190

Jūratė Kiaupienė , <i>Obraz Wielkiego Księstwa Litewskiego w wielotomowej syntezie „Historia Litwy”</i>	191
<i>The image of the Grand Duchy of Lithuania in the multivolume synthesis “History of Lithuania”</i>	191
Zigmantas Kiaupa , <i>Bibliografia prac historyków litewskich dotyczących historii Wielkiego Księstwa Litewskiego za lata 1990–2015</i>	211
<i>Bibliography of works by Lithuanian historians on the history of the Grand Duchy of Lithuania, 1990–2015</i>	211
Luboň Kozík , <i>Białoruska historiografia Wielkiego Księstwa Litewskiego po 1991 roku</i>	249
<i>Belarusian historiography of the Grand Duchy of Lithuania after 1991</i>	263

RECENZJE

Jan Tęgowski, <i>Rodowód kniaziów Świrskich do końca XVI wieku</i> (Wojciech Budzisz)	265
Grażyna Rutkowska, <i>Itinerarium króla Kazimierza Jagiellończyka 1440–1492</i> (Wojciech Budzisz)	269
Tomasz Kempa, <i>Konflikty wyznaniowe w Wilnie od początku reformacji do końca XVII wieku</i> (Grzegorz Błaszczuk)	275
Eberhard Windecke, <i>Imperatoriaus Zigmanto knyga</i> (Jūratė Kiaupienė)	281
<i>Wartościowe źródła do historii Kościoła katolickiego na Litwie</i> (Sławomir Godek) ..	282
Ramunė Smigelskytė-Stukienė, <i>Michał Kleofas Ogiński. Politician, Diplomat and Minister (1786–1794)</i> (Richard Butterwick-Pawlikowski)	284
<i>Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės seimelių instrukcijos (1788–1790)</i> (Ramunė Šmigelskytė-Stukienė)	285

KRONIKA

<i>Międzynarodowa Konferencja Naukowa „II Statut Litewski: Terytorium Themis i Clio”, Wilno, 17–18 listopada 2016 roku</i> (Jan Jerzy Sowa)	287
Wykaz skrótów	293

Wykaz skrótów załącznik do instrukcji redakcyjnej „Rocznika Lituanistycznego”

- AGAD – Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie (Central Archives of Historical Records in Warsaw)
- AHP – Archiwum Historyczne Państwa Litewskiego w Wilnie (Lietuvos valstybės istorijos archyvas / Lithuanian State Historical Archives)
- AR – Archiwum Warszawskie Radziwiłłów (Warsaw Archive of Radziwiłł Family)
- APZIR – Archiwum Polityki Zagranicznej Imperium Rosyjskiego w Moskwie (Архив внешней политики Российской империи / Archive of the Foreign Policy of the Russian Empire)
- B. Czartoryskich – Biblioteka i Archiwum Książąt Czartoryskich w Krakowie (The Princes Czartoryski Library and Archive in Kraków)
- B. Jagiellońska – Biblioteka Jagiellońska w Krakowie (Jagiellonian Library in Kraków)
- B. Kowno – Biblioteka Publiczna w Kownie (Kauno apskrities viešojo biblioteka / Kaunas County Public Library)
- B. Kórnicka – Biblioteka Kórnicka PAN (The Kórnik Library of the Polish Academy of Sciences)
- B. Mażwida – Litewska Biblioteka Narodowa im. Marcina Mażwida (Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka / The Martynas Mažvydas National Library of Lithuania)
- B. Narodowa – Biblioteka Narodowa w Warszawie (National Library in Warsaw)
- B. PAU i PAN – Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie (The Scientific Library of the Polish Academy of Arts and Sciences and of the Polish Academy of Sciences in Kraków)
- B. Uniwersytetu Wileńskiego – Biblioteka Uniwersytetu Wileńskiego (Vilniaus Universiteto Biblioteka / Vilnius University Library)
- B. Wróblewskich – Biblioteka Litewskiej Akademii Nauk im. Wróblewskich w Wilnie (Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka / The Wróblewski Library of the Lithuanian Academy of Sciences)
- F – zespół (fondas / collection)
- KDKW – *Kodeks dyplomatyczny katedry i diecezji wileńskiej*, wyd. J. Fijałek, W. Semkowicz, Kraków 1948
- PSB – *Polski Słownik Biograficzny*
- RGADA – Rosyjskie Archiwum Państwowe Akt Dawnych w Moskwie (Российский государственный архив древних актов)